

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra ADSKILLIGT AF JOHANNES EVALD (1771)

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 34. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald04val-shoot-idm139761564684352/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

to matte Linier, end at forville ham med et Aeqvi-
voqve, som jeg virkelig anseer for en utilgivelig
Ufuldkommenhed i al slags Digt. Og havde Jour-
nalisten erindret at det var tvetydigt, uden tillige
at stille mig den ufordeclægtige Maade for Øyncene. 5
som det kan forklares paa, saa skulde jeg have
forandret det uden videre Indvending. — Men nu
skylder jeg mig selv det nøye at bestemme det Be-
greb, som jeg har forbundet med dette Udtryk,
for derved at befrie mig fra at blive mistænkt for 10
saa uordentlig en Indbildnings-Kraft som det an-
det forudsætter. Og naar jeg paa den Maade har
forklaret mig, seer jeg ikke at nogen Forandring
gøres nødvendig; Da denne ikke saa sikkert kan tilve-
bringe den forønskede Tydelighed, som en Note. 15

Jeg vil ikke subtilisere ved at erindre, hvor umue-
ligt det er at frembringe Skygger af alle Slags Fær-
ver, og i Særdeleshed blege, som kan skee ved en
hver meer eller mindre igiennemskinnende Mate-
rie. Det vilde være utidigt, da jeg ikke kunde til- 20
give mig selv, om jeg nogen Tid havde forestilt mig
Frygten som et Legeme, hvis Gud veed hvor man-
ge Skygger havde forfulgt Philet, og det, saavit
man, naar det tages i den Forstand, maae slutte
af Sammenhængen, uden at den selv fulgte med. 25
— Thi det var unaturligt om Philet, som vil give en
halv Fortvivtelse tilkiende, skulde sige sig blot for-
fulgt af dens Skygger, naar han var forfulgt af den-
ne Skrækkelige selv; uden at tage den bekiendte
Regel i Betragtning; at Bensævningen altid bør skee 30
fra det vigtigste. En Regel, der binder en Digtere,
som bør tiest outrere sine Billeder, meer end no-
gen anden. — Om den og havde fulgt med burde
den rimeligviis kun gjøre en Skygge. Men hvor for-
virred, hvor barnagtig et Begreb! Og dog kan det- 35
te, som jeg nu seer, virkelig forbindes med det Ud-
tryk: Frygtens blege Skygger. Men jeg forbandt
det ikke dermed. — Ved Skygger har jeg ønsket,

at mine Læsere saavel som jeg her vilde forstaae Skygge-Billeder, Fantomer, Spøgelse, disse græselige Chimærer, som avlede af Frygten bedre skildres af den, end af nogen Digtere. Jeg troede, og det gav Anledning til min Feiltagelse, at den Frihed, hvormed f. Ex. de beste Komere i denne Forstand betiene sig af Umbra og de rigtigst skrivende Tydske af Schatten, uden at nævne andre, berettigede mig til dette Ønske. Men da det er slaaget mig Feil, bliver intet tilovers for mig, uden, som jeg før erindrede, enten at slette mit Udtryk ud, eller, det som jeg har valgt, at forklare mig ved en Note. For, saavit som det staaer til mig, at gjøre mig tydelig, vil jeg forsøge at oplyse min Mening med et Exempel. Naar en Mordere i de skrækelige Forestillingcr, som cre uadskillelige fra hans mørke Siæl, siges hvert Øyeblik at see Bøddelen over Hovedet paa sig, da er denne Bøddel en af dem, som jeg har kaldt Frygtens Skygger. Men de Skygger, som forfulgte Philet har jeg kaldet blege, for paa nogen Maade at tilkiendegive, at det meere var Forestillinger om den Nød og de Ulykker der forstod andre, som bragte ham saa nær til Fortvivelse, end nogle af de ubehagelige Udsigter, som røre enten fra Unøysomhed eller fra en ond Samvittighed, og som ere en Verdslig-viis saa uanstændige. ---

Den STRILE MUUR, SOM BANGE KUMMER BYGGER IMELLEM HAAB OG SIG, er den anden Tanke, som Forfatteren af den Kritiske Journal holder for at være utydelig, men da den Forstand, som han selv angiver, er saa vit jeg endnu indseer den eneste, som det kan tages i, og han følgelig har forstaaet mig meget vel, behøver jeg i mine Tanker intet at legge til, om det ey er følgende Anmærkning: Ingens Tilstand er saa elendig, at han ey skulde kunde haabe Frelse, naar han ikke selv forhærder sig derimod, og ingen Siæl er saa formørket at den ey skulde kunde see dette Haab, naar den ikke for-